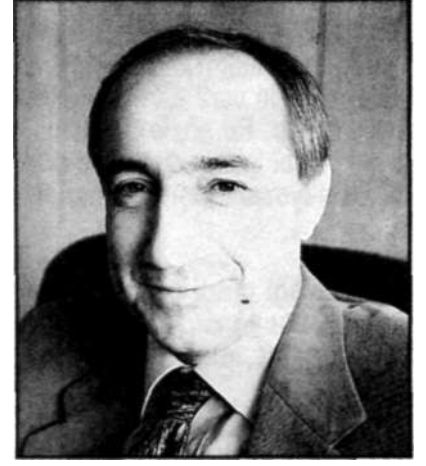

Müsteşar Yardımcısı *Yunus ŞİRİN* *ENERJİ BAKANLIĞININ* *HEDEFLERİNİ AÇIKLADI.*

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Yunus ŞİRİN, madencilik sektörünün önünü açmaya yönelik girişimler ve sektörü bulunduğu konumundan daha ileriye götürmek için yaptıkları çalışmalar hakkında, Oda II.Başkanı Sayın Veli ÜNAL ve H.Muhterem KOSE'nin sorularını yanıtladı.

o Sayın Şirin, Yeni Hükümetin madencilğe özel bir önem verdiğini gözlüyorsunuz. Madencilik sektörünün sorunlarına çözüm getirmek için Bakanlık olarak ne gibi tedbirler alıyorsunuz?

Bakanlık olarak hazırlamış olduğumuz altı adet kanun teklifi ve bir adet yönetmelik değişikliğinin, madencilik sektörümüze yeni bir boyut ve ivme kazandıracığına inanıyorum.

o Hazırladığınız yeni kanun teklifleri hangi başlıkları kapsıyor?

Yeni Maden Kanunu Tasarısı başta olmak üzere, Maden İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Madencilik Fonuna tüzel kişilik verilmesi ile ilgili kanun tasarısı, 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46. maddesinden dolayı doğan boşluğun giderilmesine ilişkin kanun tasarısı, Ereğli Taşkömürü Havzası'nın Küçültülmesine İlişkin Kanun Tasarısı, Türk Demir-Çelik Birliği Kanun Tasarısı ve Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Yönetmeliğinde değişikliğe gidilmesine ilişkindir.

o Sayın Şirin, Yeni Maden Kanunu Tasarısı ne gibi yenilikler getiriyor?

Yeni kanun tasarısı doğal kaynakların üretimi ve değerlendirilmesi için farklı kanunlar altında yapılan uygulamalara son vermektedir. Bundan sonra doğal kaynakların işletilmesinde farklı kanunların olmasına son verilecektir. Halen yürürlükte olan Taşocağı Nizamnamesi ve Tuz Kanunu yürürlükten kaldırılarak, yapılan yeni düzenleme ile Maden Kanunu kapsamına alınmıştır. Ayrıca bugüne kadar yasal boşluk içinde bulunan jeotermal kaynaklar da bu kanun kapsamına girmiştir. Bu düzenleme ile taşocaklarında istikrarlı bir işletmecilik sağlanacaktır. Tuz da ise devlet tekeli kaldırılarak, özel sektörün bu alanda faaliyet göstermesi imkanı getirilmiştir.

B Yeni kanun tasarısında ruhsatlar için nasıl bir düzenleme getiriliyor?

Madenlerin aranması, birbiri ile olan ilişkisi ve işletme tek-

nikleri dikkate alınarak, ilgili kuruluşlara verilecek ruhsatlar 5 grupta toplanmış ve alan sınırlaması getirilmiştir.

A Grubu Ruhsatlar: Metal, enerji, sanayi madenleri ve beraberinde bulunabilen madenler bu grupta toplanmış olup, ruhsat alanı 2000 hektar olarak sınırlandırılmıştır.

B Grubu Ruhsatlar: Yapı taşı ve mermer grubunda olan madenler bu grupta yer almış olup, maksimum ruhsat alanı 250 hektar olarak belirlenmiştir.

C Grubu Ruhsatlar: Eriyik halde bulunan tuzlar bu grupta toplanmış ve 500 hektar alan sınırlaması getirilmiştir.

D Grubu Ruhsatlar: Dere kumu, deniz kumu gibi kaynaklar bu grupta toplanmıştır. Bu tür ruhsatlar ilgili bölgelerin valiliğince verilecektir. Maksimum alan 15 hektardır.

E Grubu Ruhsatlar: Jeotermal kaynaklara, bağlı gazlar, CO2 gazı bu grupta olup, alan sınırlaması 5000 hektardır.

Ayrıca bir önemli husus ta ruhsatların gerektiğinde ruhsat sahibinin isteğine göre bölünebilirlik ilkesinin getirilmiş olmasıdır.

o Madenciye ne gibi teşvikler getiriyorsunuz?

Getirilen teşvikleri şöyle özetleyebiliriz:

- Yatırım teşvişi
- Altyapı teşvişi
- Enerji teşvişi
- Madencilik Fonu kredi teşvişi
- Taşıma teşvişi

Yaptığımız çalışmalar, madencilüğimizin gelişmesinin önündeki engellerin kaldırılmasına yöneliktir. Bence en önemli husus mevcut hükümetin madencilik sektörüne sahip çıkması ve büyük destek vermesidir. Bizzat Sayın Başbakanımız madencilüğimizi destekleyeceklerini ifade etmişlerdir.

Bakanlık olarak yaptığımız çalışmalarla, mevzuat açısından madencinin önünü açıyoruz. Sorunlara çözüm bulmak,

madenciliğimizi ileriye götürmek için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bakanlığın kapısı tüm madencilere açıktır. Enerji Bakanlığı ne için var? Elbette madencinin sorunlarına çözüm bulmak için var. Bu gözle bakılınca her türlü sorunumuzu elbirliği ile, birbirimize destek olarak çözebileceğimize olan inancı ve heyecanı taşırsak madenciliğimizi daha ileriye götürürüz.

Madenciliği ciddi olarak yapan müteşebbise her türlü yardımı yapacağız. Ruhsat alıp ruhsat spekülasyonu yapan veya yapmak isteyenlere de mani olmaya çalışacağız.

o Madencilik Fonu'nun madenciye fayda sağlayabilmesi için ne gibi düzenlemeler getiriyorsunuz?

Madencilik Fonu bugünkü haliyle madenciye fayda sağlamamaktadır. Çünkü madencilik fonuna aktarılan paraları madenciye veremiyoruz. Fonda biriken paralar olduğu gibi bütçeye aktarılıyor. Fondan para alacak madenci kendi parasını faizle kullanma durumunda kalıyor. Maalesef fondan verilen kredilere % 50-60 faiz uygulanıyor. Bu durumda bu faiz parasını ödeyebilecek birkaç firma fondan para alabiliyor. Bu fonun tüzel kişilik kazanması ile ilgili olarak, sanayi komisyonundan bir tasarı geçirdik. Şimdi Bütçe Plan Komisyonunda, oradan da geçince Madencilik Fonu kanunlaşacak. Kanunlaşınca bu fona madencinin yatırdığı paraların bütçeye gitmesi önlenecek ve doğrudan madenciye kredi olarak geri verilecektir.

1997 Bütçesinde Madencilik Fonu'nun bütçesini yaklaşık 3 Trilyon TL'ye çıkararak, madenciye kredi olarak verilmesini öngördük. Sayın Bakanımız Recai Kutan Bey'in desteğiyle Madencilik Fonu'nun bütçe kapsamı dışına alınması için teklif yaptık., Fonun bütçe kapsamı dışına alınmasının sağlanması ile madenciye gerçek anlamda kredi verebileceğiz. 1997 yılında 3 Trilyon TL kredi olarak, madenciye verilebilecektir.

Böylece Madencilik Fonu gerçek anlamda madenciye destekleyen bir yapıya kavuşacaktır.

o Sayın Şirin, Yeni Maden Bakanlığı'nın kurulmasına yönelik başlatılan girişim madencilik camiasını çok sevindirdi. Çünkü bugünkü Bakanlığımızın adı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olmasına rağmen bu Bakanlıkta Madencilik yıllardır tam bir üvey evlat muamelesi gördü. Madencilik altyapısı geliştirilmedi, genellikle madencilikten uzak üst yöneticiler madenciye kapılarını kapadı. Şimdi ne oluyor? Unutulan madenciliğimize Yeni Hükümet gereken önemi vermeye niyetli mi?

25 genel müdürlüğü bünyesinde taşıyan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın madencilik sektörünü taşımasının zorluğu görülmektedir. Zaten bu nedenle Bakanlıkta Madencilik sektörüne gereken ilgi bugüne kadar gösterilmemiş. Bakanlıkta madenciliği yönlendirecek bir altyapı kurulamamıştır. Başbakanımızın madenciliğe yeni bir bakış açısı ile yaklaşması, madenciliği öne çıkarmıştır. Zaten ülkemizdeki enerji üretiminin % 50'sine yakını kömürden elde edilmektedir. Sanayileşmemizde doğal kaynaklarımızdan faydalanmaya hükümet bazında önemli bir yer verilmiştir. Bu anlamda sektörün yeni bir Maden Bakanlığı altında teşkilatlanmasına gidilmektedir.

O Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün işleyişinde ne gibi değişiklikler yapıyorsunuz?

Yeni aldığımız tedbirlerle ruhsatlar 5 günde verilebiliyor.

Türkiye'de toplam 21.800 adet ruhsat var (Arama+ön işletme+işletme). Türkiye'nin % 30'u yani 112.000 km2'si maden aramaları için kapalı.

7799 adet ruhsat düşmüş durumda. Toplam 14799 sahayı ihale yoluyla yeniden aramalara açıyoruz.

6-23 Aralık 1985 yılı müracaatları olan 4221 talebi de içine alacak olan bu ihale çalışmaları için ihale yönetmeliklerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışmalar 1997 yılı Haziran ayı sonunda tamamlanacaktır.

Söz konusu bu ihale gelirlerinin 1,5-2,5 Trilyon TL olacağını ve 50.000 kişiye istihdam sağlayacağını tahmin ediyoruz.

O TTK'nın elindeki ruhsatı küçültecek misiniz?

Tek ruhsat halinde 13.000 km²'lik bir alanı kapsayan TTK'nın ruhsatın 2000 km²'ye küçültülmesi ile 11.000 km²'lik büyük bir alanın madencilik sektörünün hizmetine sunulması çalışmaları tamamlanmıştır. Hazırlanan kanun tasarısı Bakanlar Kurulu'na gönderilmiştir. Söz konusu 11.000 km²'lik alanda Şiferton, kuvars gibi önemli endüstriyel hammadde kaynakları bulunmaktadır. Bu alan aramalara açılacaktır.

O 1993'te Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 3213/46. maddesi nedeniyle doğan boşluk nasıl giderilecek?

Hazırladığımız kanun teklifi çıktığı zaman madencilik faaliyeti esnasında tapulu veya bir taşınmaz üzerinde madencilik yapmak istiyorsanız ve mal sahibi ile de anlaşamıyorsanız, kamulaştırmaya gidebiliyorsunuz. Kamulaştırma yolu ile madencinin bu sorununu çözmüş oluyoruz.

• Maden İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat Kanunu Madenciye ne gibi yenilikler getirecek?

Bu kanun teklifimizle bu kuruma tüzel kişilik kazandırıyoruz.

Yeni Maden Kanunu'nun rafta kalmaması için bu teklifimizin kanunlaşması kaçınılmazdır.

Çünkü Yeni Maden Kanununu uygulamada başarılı olabilmesi için Kanunu yürütecek teşkilatın gereği gibi kurulması şart.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü bir katma bütçeli bir genel müdürlük olacak.

Türkiye çapında 7 Bölge Müdürlüğü şeklinde örgütlenecek ve madencilik faaliyetlerine ilişkin işler bölgelerde yürütülecektir. Kars'taki madenci ruhsat almak için Ankara'ya gelmeyecek. O bölgede her türlü işini yapabilecek.

o Madencinin ÇED raporu ile ilgili sıkıntısına nasıl bir çözüm düşünüyorsunuz?

ÇED yönetmeliği ile ilgili sıkıntıları gidermek için Çevre Bakanlığı ile görüşmeler yapıp gerekli değişiklikler için mutabakat sağladık. Metal ve kömür madenciliği ile uğraşanlar kapasite sınırlamasına göre ÇED raporu almak zorunda kalmayacaklar. Bundan daha önemlisi,

Çevre Bakanımız Sayın Ziyaettin TOKAR'a madencilik sektörüne çok yakın ilgi göstermesidir. Sayın Bakan Madenciliğimizin gelişmesi yönünde hertürlü desteği vereceğini belirtmiştir.

n Türkiye'de Madencilik %85 devlet eliyle yürütülüyor. Devletin %85 payını %40'a %10'a düşürmek için bir girişiminiz olacak mı? Madencilikte özelleştirmeye nasıl bakıyorsunuz?

Madencilik söylediğiniz gibi %85 devletin elinde. Rezervler devlette, sermaye devlette, tesisler devlette, Bu sektörün yükünü devlet taşımak zorunda kalmış. Oysa bir inşaat, bir turizm, bir tekstil, bir cam sanayinde devlet yok. Ama o alanda sermaye birikimi olan ihtisas sahibi, dünya ile rekabet edebilecek güçlü özel sektör kuruluşları yerini almış. Türkiye'de devletin birdenbire bu alandan çekilmesi beklenemez. Şayet öyle bir durum olursa, sanayimiz bundan zarar görür. Ama dediğiniz gibi mutlaka devletin payını küçültmek gerekiyor. Devlet bu alanda yönlendirici olarak yerini almalıdır.

Bu dönemde özelleştirme çalışmalarının ihtisas sahibi kadrolarla gerekli çalışmalar, yapılarak daha hızlı gerçekleştirileceğine inanıyorum. Özelleştirme işlemlerinde özelleştirilecek kuruluşların birikiminden yararlanılması gerekmektedir. Geçmiş dönemde edinilen tecrübeler de dikkate alınarak özelleştirme faaliyetlerine bu çerçevede devam edilmelidir.

Bence ister devlet ister özel olsun önemli olan o işletmenin ana fonksiyonunu devam ettirmesidir.

Bu faaliyet en verimli ne şekilde yapılabilecekse o şekilde yürütülmesinde fayda var.

Şu an TKİ dekapajının %50'sini özel sektöre yaptırıyor. Gerek rödavansla olsun gerek hizmet satın alınması yoluyla olsun özel sektörden faydalanmak mümkün.

o 7. Beş Yıllık Planda devletin madencilik politikasının esaslarını belirleyen ve madencilik sektörünü temsil eden bütün kuruluşların ortak görüşleri doğrultusunda hazırlanan "Madencilik Ana Politikasının" hayata geçirilmesi için Bakanlık bu kararlara sahip çıkacak mı?

Eğer madencilik sektörünü bir yere götürmek istiyorsak, karar vericilerin önüne çok iyi hazırlanmış, dosyaları, seçenekleri koymamız gerekiyor.

Enerji Bakanlığının ana görevi doğal kaynaklarımıza yönelik olarak, aramadan tüketime kadar makro politikaların belirlenmesi ve belirlenen bu politikaların uygulanmasını gerçekleştirmektir.

Malesef şu ana kadar ürün bazında belirlenmiş makro politikamız yok. Her maden grubu için aramadan-tüketime devletin hangi görevleri üstleneceği tek tek tespit edilip onların denetlenmesini ve hayata geçirilmesini sağlamak zorundayız.

Bugün sektörümüze baktığımızda ciddi bir örgütlülükle, üst birliklerini kurmuş, üretimi, talebi, fiyat politikalarını tayin eden, planlama yapabilen, dünyadaki gelişmeleri günü gününe takip edebilen, kendi sektörünün gelişimi için lobi faaliyetlerini sürdürebilen, kamuoyu yaratabilen güçlü örgütlülüğe ihtiyaç var. Bugün çimentocular bu konuma gelmişlerdir. Demir Çelik lobisi vardır. Ama kömürde, bakırda, alüminyumda üretimden-fiyat belirlenmesine kadar etkin bir planlama yapabilen üst örgütlere sahip olmadıkça, o sektörün sahipsiz kalmaya mahkum olacağını söyleyebiliriz.